

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ ТА ТУРИЗМУ

«ПОГОДЖЕНО»

декан факультету технології
виробництва і переробки продукції
тваринництва, стандартизації
та біотехнології, д-р с.г.наук, професор

« » 2025 р.
Михайло ГИЛЬ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

проректор з навчальної роботи,
професор

« » 2025 р.
Дмитро БАБЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА
з вибіркової дисципліни

Організація виробничих процесів у тваринництві
освітньо-професійна програма
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної форми навчання
за спеціальністю «Технологія виробництва
і переробки продукції тваринництва»
на 2025 - 2026 навчальний рік

Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство

**Спеціальність: 204 «Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва»**

Кваліфікація – бакалавр з виробництва і переробки продукції тваринництва

Мова навчання: українська

Програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «ТВППТ», затвердженою Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 22.02.2022 р. (протокол №7), чинної згідно наказу по університету № 37-О від 14.03.2022 р.

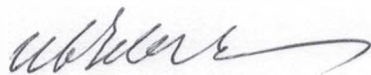
Розробник програми: кандидат економічних наук, доцент кафедри готельно-ресторанної справи та туризму МНАУ Іваненко Т.Я.

Програма розглянута на засіданні кафедри готельно-ресторанної справи та туризму МНАУ

Протокол № 12 від 10 червня 2025 р.

Завідувач кафедри готельно-ресторанної справи
та туризму

д-р екон.наук, професор

Іван ЧЕРВЕН

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту МНАУ

Протокол № 10 від 19.06.2025 р.

Голова науково-методичної комісії,
канд.екон.наук

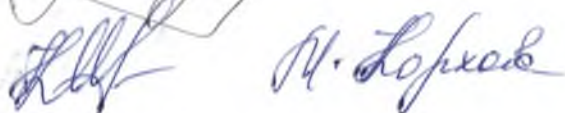

Ганна ТАБАЦКОВА

Гарант освітньої програми

Галина КАЛИНИЧЕНКО

1. Анотація

Дисципліна вивчає теоретичні, методологічні й практичні питання організації виробництва у сільськогосподарському підприємстві. Висвітлює основні напрями ефективної організації сільськогосподарського виробництва в умовах багатокладної економіки та ринкових відносин. Характеризує організаційно-економічні, правові та соціальні основи нових видів підприємств, форм господарювання, внутрішньогосподарських виробничих та економічних відносин в умовах підприємництва і конкуренції товаровиробників.

Abstract

The discipline studies theoretical, methodological and practical questions of the organization of production in the agricultural enterprises. Takes up the main questions of the effektivny organization of agricultural production in the conditions of multistructure economy and the market relations. Characterizes organizational and economic, legal and social bases of new types of the enterprises, forms of managing, the intraeconomic production and economic relations in the conditions of business and the competition of producers.

2. Опис навчальної дисципліни

«Організація виробничих процесів у тваринництві»

"Організація виробничих процесів у тваринництві" вивчає комплекс дій та операцій, що забезпечують технологічний процес відтворення тварин і виробництво молока, м'яса, яєць, вовни та іншої продукції заданої якості та виду. Вона охоплює способи організації виробництва та ефективного використання матеріальних, енергетичних та трудових ресурсів для досягнення запланованих показників.

Галузь знань: 20 – «Аграрні науки та продовольство»

Освітня спеціальність : 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Освітній ступінь „Бакалавр”

Вибіркова

Семестр 8

Кількість кредитів ECTS 5,0

Кількість модулів 1

Кількість змістових модулів 2

Загальна кількість годин 150

Види навчальної діяльності та види навчальних занять, обсяг годин та кредитів:

Лекції 14/0.5

Практичні заняття 14/0.5

Самостійна робота 122/4.0

Форма підсумкового контрольного заходу - залік

У процесі вивчення дисципліни застосовуються інноваційні педагогічні технології, а саме цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів: комп'ютерні презентації, тестові програми, система дистанційного навчання Moodle, онлайн-сервіс відеозв'язку Jitsi Meet, вбудовані в курс на платформі Moodle, платформи відеозв'язку Zoom, Google Meet, Microsoft Teams, месенджери Telegram, Viber та інші.

Якісні зміни до робочої програми.

Робоча програма розроблена вперше

Форми неформальної освіти, що можуть бути використані під час вивчення даної дисципліни: тренінги, майстер-класи, дистанційні курси, вебінари. Здобувач має право самостійно обирати напрям і вид неформальних освітніх заходів. Оцінка їхніх результатів відбувається за наявності документального підтвердження (сертифікат, свідоцтво тощо). Перезарахування дисципліни або окремих тем відбувається за бажання здобувача на підставі

нормативної внутрішньої документації та Положень Миколаївського національного аграрного університету.

Форми інформальної освіти, що можуть бути використані під час вивчення даної дисципліни: виконання проєктів та індивідуальних творчих завдань, одноразові лекції, відеоуроки, медіа-консультації, спілкування у сім'ї, з іншими здобувачами вищої освіти, читання спеціалізованих журналів, телебачення, відео, незаплановані випадкові бесіди.

Інформальна освіта передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.

Можливості набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти. Набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.279.01-00.2020 із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувачів вищої освіти (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.

В університеті вхід облаштовано пандусом. Є кнопка виклику чергового. Є відповідальні особи, які організовують освітній процес (декан, заступники декана, куратор). Для навчання, професійної підготовки або перепідготовки осіб з особливими освітніми потребами застосовуються види та форми здобуття освіти, що враховують їхні потреби та індивідуальні можливості.

Можливість дистанційного (або очно-дистанційного) навчання з використанням наступних засобів:

система дистанційного навчання Moodle (<https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=320>), лекційний матеріал, практичні завдання, напрями наукової та індивідуальної роботи, завдання для самостійної роботи;

– платформи онлайн-занять Zoom: для проведення індивідуальних практичних занять, консультацій тощо;

– інституційний репозиторій МНАУ – для використання інформаційних матеріалів (<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/>);

– аудіо- та відеоповідомлень з лекційним матеріалом, пояснень особливостей завдань та напрямів їх виконання тощо;

– спілкування через електронну пошту (ivanenkoty@mnau.edu.ua) та телефонний зв'язок;

– залучення до освітньо-наукових заходів в онлайн-режимі;

– можливість залучення до освітнього процесу куратора академічної групи та людини, яка знаходиться поряд із здобувачем вищої освіти з особливими освітніми потребами (батьки, сестра, брат та інших).

Мова викладання. Дисципліна викладається українською мовою. Водночас, з кожної теми виділено ключові слова, які здобувачі вищої освіти вивчають англійською мовою. Здобувачі мають можливість приймати участь у вебінарах та наукових заходах англійською мовою.

Форми навчання. Денна (дистанційна, змішана – за наказом по університету, наприклад у зв'язку з дотриманням карантинних заходів). Освітній процес реалізується у таких формах: навчальні заняття (лекції, практичні заняття, консультації), індивідуальні завдання, самостійна робота, контрольні заходи.

Методи навчання:

1. За джерелом інформації: словесні (лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда), наочні (спостереження, ілюстрація, використання відео масових онлайн курсів та стаді-кейсів), продуктивні (практичні заняття).

2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні, критичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі, проектні.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів з науково-теоретичними джерелами; виконання індивідуальних навчальних та творчих завдань.

Методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності: дискусія, полеміка, обмін думок, ситуаційні задачі, створення нестандартних ситуацій, ситуаційно-рольові ігри, використання досвіду з практики органів і установ.

У процесі навчання всі учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів **академічної доброчесності** – сукупності етичних принципів та визначених правил провадження освітньої та наукової діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників такої діяльності та мають на меті забезпечувати довіру до результатів навчання та наукової діяльності, з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту», методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, Кодексу академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті та інших документів.

Усі академічні тексти (освітні та наукові) здобувачів вищої освіти обов'язково перевіряються щодо їх відповідності принципам академічної доброчесності.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час створення академічних текстів

Автором (співавтором) освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору є особа, яка зробила особистий інтелектуальний внесок до проведення дослідження,

безпосередньо брала участь у його створенні та несе відповідальність за його зміст.

Під час оприлюднення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору мають бути зазначені всі його автори. Не допускається зазначати як автора освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору особу, яка не відповідає критеріям, визначеним абзацом першим цієї частини. Якщо у проведенні дослідження або створенні освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору брали участь інші особи, що не вказані як його автори, це має бути зазначено у творі із визначенням внеску кожної такої особи.

Освітній (освітньо-науковий, науковий) твір має містити достовірні відомості про використані методи, джерела даних, результати дослідження та отримані наукові (науково-технічні) результати.

Якщо під час проведення дослідження та/або створення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору були використані розробки, наукові (науково-технічні) результати, що належать іншим особам, це має бути зазначено в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі з посиланням на джерело їх оприлюднення.

Використання загальновідомих фактів чи ідей не потребує окремого зазначення.

Всі текстові запозичення, що використовуються в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі (окрім стандартних текстових кліше), мають бути позначені з посиланням на джерело запозичення.

Текстові запозичення мають бути позначені у спосіб, який дозволяє чітко відокремити їх від власного тексту автора (авторів).

У разі використання автором (авторами) власних, розробок, наукових (науково-технічних) результатів, які були оприлюднені раніше, він (вони) мають зазначити це в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі.

Дотримання вимог академічної доброчесності для здобувачів освіти

Здобувачі освіти зобов'язані виконувати вступні, навчальні, контрольні, кваліфікаційні, конкурсні та інші види завдань самостійно. Самостійність у виконанні завдання означає, що воно має бути виконане:

1) для індивідуальних завдань – особисто здобувачем, а для групових завдань – лише визначеною групою здобувачів, без втручання інших осіб, під керівництвом та контролем викладачів, що визначені як керівники, та затверджені відповідно до нормативної документації закладу вищої освіти з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей осіб з особливими освітніми потребами;

2) якщо умови або характер завдання передбачають обмеження у можливих джерелах інформації – без використання недозволених джерел інформації.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час оцінювання

Оцінювання у сфері вищої освіти і науки відповідає вимогам об'єктивності, валідності та справедливості. Оцінювання є об'єктивним, якщо воно ґрунтується на заздалегідь визначених критеріях. Оцінювання є валідним, якщо воно здійснюється відповідно до критеріїв, що визначаються законодавством України та суб'єктом внутрішнього забезпечення якості освіти. Оцінювання є справедливим, якщо воно проводиться за відсутності конфлікту інтересів, дискримінації та неправомірного впливу на оцінювача.

3. Мета та завдання, предмет, об'єкт навчальної дисципліни

Мета дисципліни “Організація виробничих процесів у тваринництві” – формування фахівців, здатних розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності в галузі виробництва та переробки продукції тваринництва, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, з використанням теорії і методів прикладних наук

Завдання дисципліни – забезпечити подальше поглиблення теоретичних знань здобувачів вищої освіти та отримання ними практичних навиків роботи з метою формування фахівців, здатних застосовувати базові знання з економіки, організації та менеджменту з виробництва, переробки продукції тваринництва.

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми і технології виробництва та переробки продукції або або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів зооінженерії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Курс забезпечує набуття загальних та спеціальних компетентностей, які студент буде здатен продемонструвати після опанування програми дисципліни (програмні результати):

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність працювати в команді та мати навички між особистісної взаємодії.

ЗК 7. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва для ефективного ведення бізнесу.

ФК 6. Здатність застосовувати базові знання економіки, організації та менеджменту у виробництві та переробці продукції тваринництва.

ФК 11. Здатність застосовувати знання організації та управління технологічним процесом переробки продукції тваринництва для ефективного ведення господарської діяльності підприємства

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Виконувати функціональні обов'язки, нівелюючи вплив різних чинників та виробничих ситуацій.

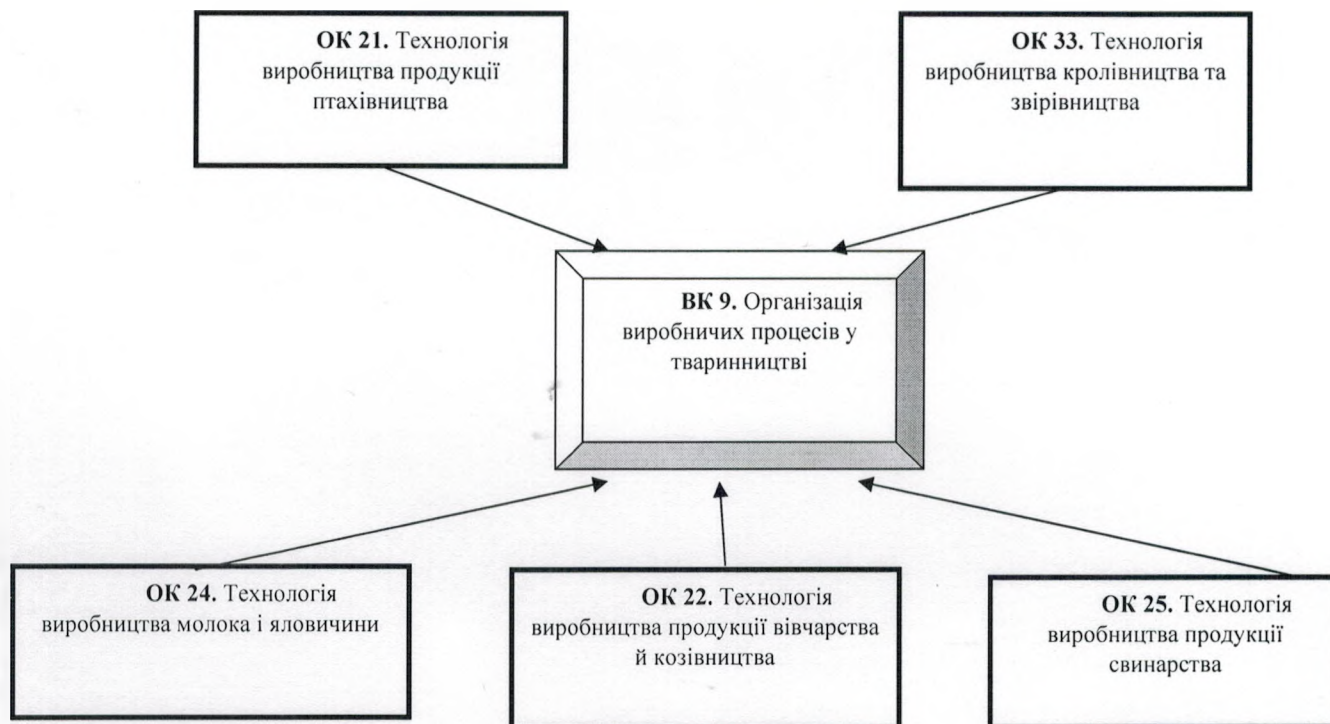
ПРН 4. Організовувати спільну діяльність робочого колективу. ПРН 6. Впливати на

дотримання вимог щодо збереження навколишнього середовища.

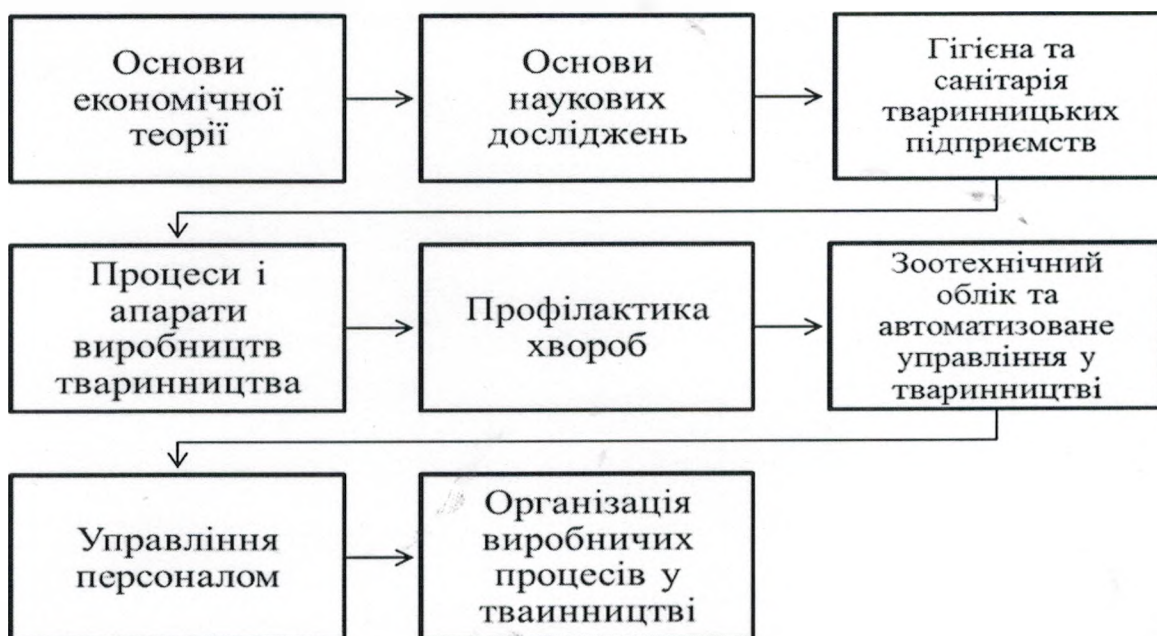
ПРН 11. Забезпечувати оптимальні умови утримання сільськогосподарських тварин і мікроклімат технологічних приміщень.

ПРН 17. Розробляти і ефективно управляти технологічними процесами переробки продукції тваринництва.

4. Місце дисципліни у структурі навчальних дисциплін

5. Передумови для вивчення дисципліни

6. Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Змістові модулі		Теми змістових модулів		Обсяги годин для окремих видів навчальних занять і самостійної роботи			
№	назва	№	назва	лекції	практичні (семінарські,) заняття	самостійна робота	разом
1	Рациональна побудова виробництва і організація ефективного використання виробничого потенціалу аграрних підприємств	1	Теоретичні основи організації виробничих процесів	1	1	14	16
		2	Виробничий потенціал підприємства як складова виробничого процесу	1	1	16	18
		3	Прогнозування і планування виробництва	2	2	16	20
		4	Мотивація та організація оплати праці	2	2	14	18
Всього за змістовий модуль				6	6	60	72
2	Організація тваринницьких галузей сільськогосподарських підприємств	1	Загальні основи організації виробничих процесів у тваринництві	2	2	14	18
		2	Організація виробничих процесів в скотарстві	2	2	12	16
		3	Організація виробничих процесів в свинарстві	2	2	12	16
		4	Спеціалізація і розміри вівчарських господарств	1	1	12	14
		5	Організація виробничих процесів в птахівництві	1	1	12	14
Всього за змістовий модуль				8	8	62	78
Всього годин по навчальній дисципліні				14	14	122	150

7. Зміст навчальної дисципліни

7.1. Загальний розподіл годин і кредитів

Назва змістового модуля	Кількість годин і кредитів		
	год.	кредитів	%
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 Рациональна побудова виробництва і організація ефективного використання виробничого потенціалу аграрних підприємств	72	2,4	48
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 Організація тваринницьких галузей сільськогосподарських підприємств	78	2,6	52
Всього	150	5,0	100,0

7.2. Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

Назва змістового модуля	Кількість годин	Термін виконання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 Рациональна побудова виробництва і організація ефективного використання виробничого потенціалу аграрних підприємств	72	Відповідно до семестрового навчального плану та графіку навчального процесу
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 Організація тваринницьких галузей сільськогосподарських підприємств	78	
Всього	150	x

7.3. Перелік та короткий зміст лекцій

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Основи організації виробничих процесів – 6 год.

Тема 1.1. Теоретичні основи організації виробничих процесів – 1 год.

Ключові слова: раціональна організація виробництва, особливості ведення тваринницьких галузей, інтеграція

Key words: rational organization of production, peculiarities of livestock farming, integration

Тваринництво - одна зі стратегічних галузей народного господарства України. Кризові процеси в аграрному секторі в період реформування економіки і переходу до ринкових відносин. Організація виробничих процесів в тваринництві - складна і багатогранна суспільно-економічна категорія.

Принципи раціональної організації процесу виробництва: безперервність, потоковість, ритмічність рівномірність.

Забезпечення пропорційності і ефективності використання землі, засобів виробництва, трудових ресурсів.

Єдність і взаємозумовленість сторін виробництва (техніки, технології, організації, економіки).

Закономірності організації сільськогосподарського виробництва (природноісторичні, технічні, технологічні організаційні, економічні, соціальні), що сприяють організації виробництва з високими економічними і соціальними

результатами. Екологія і організація сільськогосподарського виробництва.

Предмет науки. Сільськогосподарські формування як об'єкт науки. Закони України про підприємство, роздержавлення і приватизацію, орендні відносини – основа організації діяльності аграрних формувань в умовах ринкових відносин.

Інтеграція сільськогосподарських товаровиробників з підприємствами по переробці, зберіганню і реалізації продукції тваринництва. Методи науки. Прийоми дослідження. Предмет вивчення курсу "Організація виробничих процесів в тваринництві".

Тема 1.2. Виробничий потенціал підприємства як складова виробничого процесу – 1 год.

Ключові слова: виробничий потенціал, кормова база, трудові ресурси, засоби виробництва

Key words: production potential, feed base, labor resources, means of production

Класифікація земельних ресурсів сільськогосподарських підприємств, власні і орендовані землі. Організація земельної території підприємства, ділянок, бригад, тваринницьких ферм і літніх таборів. Землі для виробництва кормів. Організація системи кормо виробництва (кормова база).

Структура кормової бази. Складання плану і балансу кормів. Зелений конвеєр.

Організація польового кормовиробництва і заготівлі кормів. Організація використання природних сіножатей і пасовищ. Культурні пасовища.

Засоби виробництва в тваринництві та їх класифікація. Будівлі і споруди. Машини і обладнання тваринницьких ферм. Транспортні засоби у тваринництві. Продуктивна і робоча худоба. Оборотні засоби виробництва.

Тема 1.3 Прогнозування і планування виробництва -2год.

Ключові слова: планування, прогнозування, оперативні плани, експертне оцінювання

Key words: planning, forecasting, operational plans, expert assessment

Інформація для планування і прогнозування виробництва. Методи планування та прогнозування. Методи експертного оцінювання. Регулювання природокористування. Обстеження організації. Вивчення стратегічних альтернатив. Підходи до вивчення ринку продукції тваринництва. Розробка бізнес-проектів. Прогнозування темпів зростання, ефективності. Інноваційна політика.

Тема 1.4. Мотивація та організація оплати праці – 2 год.

Ключові слова: категорії працівників, обґрунтування потреби в працівниках, планування фонду оплати праці, мотивація, форми оплати праці, системи оплати праці

Key words: categories of employees, justification of the need for employees, planning of the payroll fund, motivation, forms of remuneration, remuneration systems

Трудові ресурси і робоча сила сільськогосподарських підприємств.

Головні тенденції зміни чисельності і складу трудових ресурсів. Організаційні заходи раціонального використання робочої сили. Основні принципи і прогресивні форми організації праці.

Види виробничих бригад і принципи їх формування. Формування постійних виробничих підрозділів на принципах внутрішньогосподарського розрахунку.

Склад і розміри виробничих бригад та ланок, умови і фактори, що обумовлюють їх.

Особливості організації праці в фермерських господарствах. Передовий досвід ефективної організації використання робочої сили в сільському господарстві.

Прогресивні форми організації праці і матеріального стимулювання працівників, зайнятих на ремонті і технічному обслуговуванні машин.

Розширення форм і методів мотивації праці.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Організація виробничих процесів у тваринництві – 8 год.

Тема 2.1. Загальні основи організації виробничих процесів у тваринництві – 2 год.

Ключові слова: система тваринництва, спеціалізація, поєднання галузей, інтенсифікація, інтеграція

Key words: livestock system, specialization, combination of industries, intensification, integration

Сучасний стан та подальший розвиток тваринництва. Оцінка галузі і структури тваринництва.

Системи тваринництва і їх економічна оцінка. Створення достатку тваринницьких продуктів – важлива задача, яка стоїть перед галуззю.

Основні елементи системи тваринництва: спеціалізація тваринників, організація і концентрація виробництва відтворення стада, системи виробництва кормів і типи годівлі, система утримання худоби і птиці, зооветеринарні заходи, комплексна механізація виробничих процесів, організація й оплата праці, організація переробки і збуту продукції. Класифікація і удосконалення систем тваринництва відповідно до природно-історичних і економічних умов окремих районів і потреби країни в тваринницькій продукції (пасовищна, відгінно-пасовищна, культурно-пасовищна, стійлова-пасовищна).

Поєднання тваринницьких галузей поряд зі спеціалізацією їх за провідною галуззю в залежності від конкретних умов підприємств – умова рівномірного використання робочої сили і надходження коштів від реалізації продукції протягом року.

Тема 2.2. Організація виробничих процесів в скотарстві - 2 год.

Ключові слова: внутрішньогалузева спеціалізація, відтворення стада, особливості планування галузі тваринництва, технологічні операції

Key words: intra-industry specialization, herd reproduction, features of livestock industry planning, technological operations

Внутрішньогалузева спеціалізація скотарства. Поглиблення спеціалізації на основі міжгосподарської кооперації. Виробничі типи скотарських підприємств. Спеціалізовані, змішані ферми.

Особливості планування у скотарстві. Основні вимоги раціональної організації відтворення стада великої рогатої худоби. Тривалість продуктивного використання корів. Вимоги до комплектування стада при переведенні скотарства на промислові методи виробництва. Комплексна механізація й автоматизація виробничих процесів. Механізація доїння - одного з найбільш трудомістких процесів в молочному скотарстві. Переваги застосування доїльних установок з центральним молокопроводом.

Персональні доїльні установки на малих фермах.

Доїння корів на великих молочних фермах промислового типу.

Основні технологічні операції процесу доїння. Методика визначення економічної ефективності різних способів машинного доїння в доїльних установках.

Водопостачання і напування тварин. Годівля, виготовлення і роздавання кормів. Прибирання гною.

Технологічні прийоми первинної обробки молока (очищення і охолодження, при яких природні властивості продукту не змінюються, але поліпшуються його санітарно-гігієнічні якості).

Умови поліпшення якості молока: забезпечення санітарно-гігієнічних умов і чистоти на фермі, організація систематичного і достатнього постачання їх мийними й дезінфікуючими засобами, фільтрами та іншими матеріалами; рівень професійної підготовки і матеріальної зацікавленості працівників. Встановлення оплати праці з урахуванням якості молока. Переробка і реалізація продукції.

Організація вирощування ремонтного молодняка. Організація дорощування та відгодівлі великої рогатої худоби.

Вплив умов годівлі й утримання худоби на формування її продуктивних якостей.

Структура стада - важливий елемент організації відтворення.

Організаційно-економічне обґрунтування поточковості і ритмічності виробництва у скотарстві.

Організація скотарства у фермерських та особистих селянських господарствах: досвід, проблеми.

Організація і оплата праці на скотарських фермах і комплексах. Досвід передових скотарських підприємств України і області.

Вплив рівня інтенсивності ведення скотарства і собівартості кормів на собівартість молока і яловичини. Важливі умови збільшення виробництва молока і яловичини та зниження їх собівартості.

Структура собівартості виробництва молока і яловичини. Методика визначення показників економічної ефективності скотарства.

Тема 2.3. Організація виробничих процесів в свинарстві – 2 год.

Ключові слова: технологічні операції, організація свинарства, відтворення стада, планування поголів'я, обсяги виробництва

Key words: technological operations, pig farming organization, herd reproduction, livestock planning, production volumes

Свинарство - продуктивна і скороспіла галузь тваринництва. Основні виробничі типи і розміри свинарських підприємств. Основні форми організації виробництва.

Організація відтворення стада і його структура. Формування маточного поголів'я. Терміни опоросів. Племінна робота. Структура й оборот стада. Годівля й утримання свиней.

Основні способи утримання свиней.

Особливості відтворення племінного, ремонтного і відгодівельного молодняка

Види й організація відгодівлі свиней. Типи і способи годівлі. Приготування кормів. Транспортування і роздавання кормів. Регулювання мікроклімату. Видалення й утилізація гною.

Організаційно-економічне обґрунтування потоковості і ритмічності виробництва у свинарстві. організація свинарства у фермерських господарствах та особистих господарствах населення: досвід, проблеми.

Організація й оплата праці. Продуктивність праці, собівартість і рентабельність у свинарстві.

Тема 2.4. Спеціалізація і розміри вівчарських господарств – 1 год.

Ключові слова: технологічні операції, організація вівчарства, відтворення стада, планування поголів'я, обсяги виробництва

Key words: technological operations, organization of sheep farming, herd reproduction, livestock planning, production volumes

Вплив внутрішньогалузевої спеціалізації на організацію вівчарських господарств.

Виробничі типи вівчарських господарств. Рациональні розміри вівчарських підприємств, комплексів, ферм.

Особливості планування у вівчарстві. Організація відтворення стада. Структура стада. Способи утримання овець. Організація стрижень овець. Відгодівля і нагул овець.

Організація відтворення племінного, ремонтного і понад ремонтного молодняка.

Організація виробництва м'яса, вовни, смушків, овчини та іншої кінцевої продукції вівчарства.

Організація і оплата праці.

Досвід передових вівчарських підприємств України, області.

Тема 2.5. Організація виробничих процесів в птахівництві – 1 год.

Ключові слова: технологічні операції, організація птахівництва, планування обсягів виробництва продукції галузі

Key words: technological operations, organization of poultry farming, planning of production volumes of industry products

Сучасний стан і завдання розвитку галузі.

Основні галузеві напрями в птахівництві. Організаційні форми птахівницьких підприємств. Організація відтворення стада птиці на племінних і товарних підприємствах і фермах яйцевого напрямку. Організаційно-економічне обґрунтування структури та обороту стада, надходження продукції.

Організація інкубації яєць, вирощування та утримання ремонтного молодняка, поголів'я основного стада, промислового стада.

Організація промислового виробництва м'яса птиці. Організація відтворення стада. Організаційно-економічне обґрунтування структури та обороту стада, надходження продукції.

Організація інкубації яєць, вирощування та утримання ремонтного і відгодівельного молодняка, основного стада.

Особливості організації виробництва м'яса качок, гусей, індиків.

Досвід передових птахівничих підприємств України і області.

Основні підрозділи об'єднань по виробництву продукції птахівництва. Цех стада батьківських форм. Цех інкубації. Цех вирощування молодняку до 60-денного віку. Цех вирощування ремонтного молодняку. Цех промислового стада курей-несучок.

Технологічні процеси вирощування бройлерів.

Організація й оплата праці в птахівництві.

Практична частина включає виконання індивідуальних завдань з організації і планування виробництва тваринницької продукції (на прикладі молочного скотарства)

Перелік та план практичних занять

Назва змістового модуля/ тема	Обсяг годин	Форма контролю
Змістовий модуль 1 Раціональна побудова виробництва і організація ефективного використання виробничого потенціалу аграрних підприємств	6	x
1.1. Теоретичні основи організації виробничих процесів План 1. Поняття організації виробничих процесів в тваринництві. 2. Принципи раціональної організації процесу виробництва. 3. Закономірності організації сільськогосподарського виробництва 4. Екологія і організація	1	• Усна відповідь за планом заняття з підготовкою презентації «Основи організації виробничих процесів». • Тест • Завдання в Moodle

сільськогосподарського виробництва. 5. Предмет науки. 6. Методи науки. Прийоми дослідження. Предмет вивчення курсу "Організація виробничих процесів у тваринництві"		
Тема 1.2. Виробничий потенціал підприємства як складова виробничого процесу год. 1. Класифікація земельних ресурсів сільськогосподарських підприємств, власні і орендовані землі. 2. Організація системи кормо виробництва (кормова база). 3. Структура кормової бази. Складання плану і балансу кормів. Зелений конвеєр. 4. Організація польового кормовиробництва і заготівлі кормів. Організація використання природних сіножатей і пасовищ. Культурні пасовища. 5. Засоби виробництва в тваринництві та їх класифікація. Будівлі і споруди.	1	• Усна відповідь за планом заняття з підготовкою презентації «Виробничий потенціал підприємства». • Тест
Тема 1.3 Прогнозування і планування виробництва 1. Методи планування та прогнозування. 2. Методи експертного оцінювання. 3. Розробка бізнес-проектів. 4. Прогнозування темпів зростання, ефективності. Інноваційна політика.	2	• Усна відповідь за планом заняття з підготовкою презентації «Прогнозування і планування виробництва». • Тест
Тема 1.4. Мотивація та організація оплати праці – 4 год. 1. Організаційні заходи раціонального використання робочої сили. Основні принципи і прогресивні форми організації праці. 2. Особливості організації праці в фермерських господарствах. 3. Прогресивні форми організації праці і матеріального стимулювання працівників, зайнятих на ремонті і технічному обслуговуванні машин. 4. Розширення форм і методів мотивації праці.	2	• Усна відповідь за планом заняття «Мотивація та організація оплати праці». • Рішення задач

Змістовний модуль 2. Організація виробничих процесів у тваринництві –	8	
Тема 2.1. Загальні основи організації виробничих процесів у тваринництві – 4 год.	2	• Тест • Завдання в Moodle
1. Системи тваринництва і їх економічна оцінка. Створення достатку тваринницьких продуктів – важлива задача, яка стоїть перед галуззю.		• Усна відповідь за планом заняття
2. Основні елементи системи тваринництва: спеціалізація тваринників, організація і концентрація виробництва відтворення стада, системи виробництва кормів і типи годівлі, система утримання худоби і птиці, зооветеринарні заходи, комплексна механізація виробничих процесів, організація й оплата праці, організація переробки і збуту продукції.		
3. Класифікація і удосконалення систем тваринництва відповідно до природно-історичних і економічних умов окремих районів і потреби країни в тваринницькій продукції (пасовищна, відгінно-пасовищна, культурно-пасовищна, стійлова-пасовищна).		
4. Поєднання тваринницьких галузей поряд зі спеціалізацією їх за провідною галуззю в залежності від конкретних умов підприємств – умова рівномірного використання робочої сили і надходження коштів від реалізації продукції протягом року.		
Тема 2.2. Організація виробничих процесів в скотарстві		
1. Особливості планування у скотарстві. Основні вимоги раціональної організації відтворення стада великої рогатої худоби.		
2. Вимоги до комплектування стада при переведенні скотарства на промислові методи виробництва.		
3. Комплексна механізація й автоматизація виробничих процесів. Механізація доїння - одного з найбільш трудомістких процесів в молочному скотарстві.	2	
4. Переваги застосування доїльних установок з центральним молокопроводом.		
5. Водопостачання і напування тварин. Годівля, виготовлення і роздавання кормів. Прибирання гною.		
6. Організація вирощування ремонтного молодняка. Організація дорощування		• Виконання індивідуальних завдань (робочий зошит)

та відгодівлі великої рогатої худоби. 7. Вплив рівня інтенсивності ведення скотарства і собівартості кормів на собівартість молока і яловичини. Важливі умови збільшення виробництва молока і яловичини та зниження їх собівартості. <i>Тема 2.3. Організація виробничих процесів в свинарстві</i> 1. Організація відтворення стада і його структура. Формування маточного поголів'я. Терміни опоросів. Племінна робота. Структура й оборот стада. Годівля й утримання свиней. 2. Основні способи утримання свиней. 3. Види й організація відгодівлі свиней. Типи і способи годівлі. Приготування кормів. Транспортування і роздавання кормів. Регулювання мікроклімату. Видалення й утилізація гною. 4. Організаційно-економічне обґрунтування поточності і ритмічності виробництва у свинарстві . організація свинарства у фермерських господарствах та особистих господарствах населення: досвід, проблеми. <i>Тема 2.4. Спеціалізація і розміри вівчарських господарств</i> 1. Організація відтворення племінного, ремонтного і понад ремонтного молодняка. 2. Організація виробництва м'яса, вовни, смушків, овчини та іншої кінцевої продукції вівчарства. 3. Організація і оплата праці. 4. Досвід передових вівчарських підприємств України, області. <i>Тема 2.5. Організація виробничих процесів в птахівництві</i> 1. Організація промислового виробництва м'яса птиці. Організація відтворення стада. 2. Організаційно-економічне обґрунтування структури та обороту стада, надходження продукції. 3. Особливості організації виробництва м'яса качок, гусей, індиків. 4. Технологічні процеси вирощування бройлерів. 5. Організація й оплата праці в птахівництві.	2 1 1	
Разом по дисципліні	14	x

***Індивідуальне навчально-дослідне завдання**

Підготувати реферат і захистити його на заліковому занятті у формі доповіді

Перелік тем :

1. Особливості сільського господарства, завдання його раціональної організації.
2. Методи науки "Організація виробництва в сільськогосподарських підприємствах" і прийоми дослідження.
3. Поняття і економічна сутність системи ведення господарства.
4. Система рослинництва. Елементи системи землеробства.
5. Системи тваринництва.
6. Поняття, принципи та форми орендних відносин.
7. Порядок визначення орендної плати.
8. Система внутрішньогосподарського планування, його принципи та методи.
9. Сутність і принципи спеціалізації, форми її функціонування.
10. Міжгосподарська кооперація і агропромислова інтеграція.
11. Сутність концентрації аграрного виробництва.
12. Розміри сільськогосподарських підприємств та методи їх визначення.
13. Поняття і принципи госпрозрахунку, його особливості в умовах переходу до ринку.
14. Організація внутрішньогосподарського розрахунку.
15. Сутність рентабельності виробництва та напрями її підвищення.
16. Організація і планування галузей тваринництва.
17. Особливості структури і складання обороту стада в господарствах різних виробничих типів.
18. Планування продуктивності. Визначення живої маси великої рогатої худоби різного господарського призначення.
19. Порядок планування виробництва продукції скотарства.
20. Спеціалізація, виробничі типи підприємств і розміри ферм у скотарстві.
21. Організаційно-економічні вимоги до способів утримання великої рогатої худоби і будівництва тваринницьких приміщень.
22. Організація виробництва молока.
23. Організація вирощування ремонтного молодняку.
24. Типи і розміри свинарських підприємств.
25. Організація виробничих процесів в свинарстві.
26. Продуктивність праці, собівартість і рентабельність у свинарстві.
27. Спеціалізація та розміри вівчарських господарств. Організація і планування вівчарства.
28. Створення й ефективне функціонування обслуговуючих кооперативів.
29. Організація і планування вівчарства.
30. Спеціалізація і розміри птахівницьких підприємств і ферм.
31. Організація виробництва на птахівницьких фермах і деякі особливості організації ферм по вирощуванню качок, гусей та індиків.
32. Типи і норми годівлі тварин.
33. Роль, принципи організації та основні тенденції розвитку кормової бази.
34. Джерела, види і групи кормів, типи кормовиробництва і годівлі.
35. Економічна оцінка кормових культур і кормових раціонів.
36. Форми, види та системи оплати праці.
37. Оплата праці у тваринництві.

38. Акордно-преміальна система оплати праці в тваринництві.
39. Система оплати праці від валового доходу.
40. Оплата праці за внутрішньогосподарськими цінами.
41. Тарифна система оплати праці.
42. Додаткова оплата і преміювання в тваринництві.
43. Методика визначання собівартості продукції тваринництва.
44. Організація виробництва і використання кормів.
45. Інтеграційні процеси формування сільськогосподарського ринку.
46. Методика визначення норм годівлі тварин.
47. Планування оптимальних раціонів та річних норм годівлі сільськогосподарських тварин.
48. Організація і планування конярства.
49. Організація зеленого конвеєра.
50. Методика визначення беззбиткового обсягу виробництва і реалізації продукції тваринництва.
51. Обчислення річної продукції вирощування курей та виробництва яєць.
52. Методика визначення середньорічної чисельності працівників в тваринництві.
53. Виробнича система тваринництва, її вхідні ресурси та вихідні результати.
54. Методика обґрунтування потреби в продукції тваринництва.
55. Поняття підтримуючого та продуктивного корму, їх співвідношення за рівнями продуктивності тварин.
56. Кормовий план, періоди планування кормів.
57. Організація постачання комбікормів і кормових добавок.
58. Організація постачання племінного молодняка і племінної продукції.
59. Організаційні форми і функції станцій для племінної роботи і штучного осіменіння тварин.
60. Характеристика типів стацій залежно від масштабів діяльності і виконуваними ними обсягів робіт.
61. Основні функції державних станцій з племінної роботи і штучного осіменіння сільськогосподарських тварин.
62. Організація транспортного обслуговування сільськогосподарських підприємств.
63. Порядок визначення коефіцієнту використання вантажопідйомності автомобілів.
64. Порядок визначення коефіцієнту використання машин.
65. Підприємства як об'єкт організації виробництва
66. Функції та завдання Держдепартаменту ветмедицини.
67. Ветеринарне обслуговування тварин фермерських господарств і господарств населення.
68. Необхідність організації дорадчої служби сільськогосподарським товаровиробникам.
69. Основні завдання дорадництва.
70. Методи реалізації дорадництва.

7.4 Теми, форма контролю та перевірки завдань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання (122 год.)

Модуль 1. Основи організації виробничих процесів – 60 год. форма

контролю - тестування

Тема 1.1. Слід опрацювати відповідний матеріал рекомендованих підручників та навчальних посібників. Особливу увагу звернути на законодавчі акти України: Закони «Про фермерське господарство», «Про господарські товариства», «Про сільськогосподарську кооперацію», «Про підприємництво» та інші у тій їх частині, де дається визначення поняття форм та видів сільськогосподарських підприємств. Законодавчий матеріал необхідно розглядати як основу організації і діяльності аграрних формувань в умовах ринкових відносин.

В даній темі найбільш складними є питання економічних взаємовідносин сільськогосподарських підприємств з підприємствами і організаціями інших галузей АПК. Їх вивчення вимагає опрацювання сучасної літератури, в першу чергу тієї, де ці питання розглядаються під кутом зору ринкового госпрозрахунку і підприємництва.

Література (1,2,5,11)

Тема 1.2. Вивчення теми передбачає усвідомлення того, що одним з найважливіших напрямів раціональної організації тваринницьких галузей є планування потреби в кормах відповідно до науково-обґрунтованих нормі забезпечення ними. Обов'язковою умовою правильної організації кормової бази є виробництво в господарстві всіх кормів необхідних для тваринництва. Виключення складають тільки мінеральні корми і відходи промислових підприємств.

Вивчаючи цю тему слід враховувати, що організація кормової бази пов'язана з інтересами розвитку рослинницьких і тваринницьких галузей, правильного їх поєднання, що дає можливість продуктивно використовувати побічну продукції і відходи рослинництва продуктивними тваринами і відходи тваринництва в землеробстві.

Особливу увагу слід звернути на послідовність планування оптимальної кормової бази підприємства, способи визначення планової потреби в кормах, обґрунтування страхових фондів кормів, оцінку економічної ефективності вирощування кормових культур, а також складання балансу потреби і надходження кормів.

Література (1,3,11)

Тема 1.3. Вивчаючи цю тему, необхідно звернути увагу на те, що сільськогосподарські підприємства самостійно планують свою діяльність. В даній темі найбільш складними є визначення стратегічних альтернатив та обґрунтування шляхів підвищення ефективності ведення господарства. Тому необхідно ознайомитись з відповідними методиками на практиці, для чого звернутися до матеріалів конкретного господарства.

Література (1,2,4,11)

Тема 1.4. Під час вивчення теми слід пам'ятати, що однією з важливих

умов підвищення матеріальної зацікавленості працівників в результатах своєї діяльності. Вивчення теми передбачає опрацювання сучасної наукової літератури з цього питання. Особливу увагу слід звернути на проблему зайнятості трудових ресурсів села, а також принципово нові відносини між працівниками і роботодавцями. Детальне вивчення вимагає питання сучасних форм внутрішньогосподарської організації праці: підряду, оренди.

Література (1,2,6,11)

Питання для самоперевірки.

- 1.Поняття термінів «організація» та «організація виробництва».
- 2.Основні принципи раціональної організації виробництва.
- 3.Основні закономірності сільськогосподарського виробництва.
- 4.Який зв'язок між екологією і організацією сільгоспвиробництва?
- 5.Поняття сільськогосподарського підприємства.
- 6.Що є предметом вивчення науки?
7. Методи досліджень, які використовуються наукою, їх характеристика.
8. Які завдання науки?
9. Особливості сільськогосподарського виробництва.
- 10.Що слід розуміти під термінами: організаційна, виробнича та соціальна структура системи господарства?
- 11.Які основні вимоги висуваються до раціональної системи господарства? Основні елементи системи господарства.
- 12.Дайте визначення систем рослинництва та тваринництва».
- 13.Який зв'язок між системами ведення господарства і екологією?
14. У чому полягає сутність і значення госпрозрахунку?
- 15.Яке місце займає госпрозрахунок у системі ринкових відносин?
- 16.Який порядок створення госпрозрахункових підрозділів господарства?
- 17.Які зв'язки між госпрозрахунковими підрозділами і господарством?
- 18.Зміст договорів між госпрозрахунковими підрозділами.
- 19.Порядок розробки і доведення до підрозділів планових завдань.
- 20.Внутрішньогосподарські розрахункові ціни. Як встановлюються ці ціни?
- 21.Механізм економічних відносин між підрозділами і підприємством?
- 22.Організаційні заходи раціонального використання робочої сили.
- 23.Основні принципи і прогресивні форми оплати праці.
- 24.Формування трудових колективів на внутрішньогосподарському розрахунку.

МОДУЛЬ 2. Організація галузей тваринництва (62 год.) форма контролю – тестування.

Теми 2.1 – 2.6 одні з найважливіших тем дисципліни. Матеріали тем вивчаються по підручниках, а також діючих на підприємстві (ах) Положеннях про оплату праці, умовах матеріального заохочування за вчасність і високу якість виконання робіт, ефективне використання матеріальних ресурсів і т. ін. Слід мати на увазі, що підприємства самостійно вирішують, які форми і системи оплати

праці їм краще всього обрати, які розміри оплати праці і преміювання застосовувати.

Література (1,2,4,7,8)

Тема 2.2. Вивчаючи цю тему, слід звернути увагу на те, що прогресивна технологія виробництва молока передбачає комплексну механізацію й автоматизацію виробничих процесів, дає можливість організувати на молочних фермах промислового типу поточні лінії: доїння корів, прибирання гною, завантажувало-розвантажувальних транспортних та інших допоміжних операцій.

Великий практичний інтерес має поточна лінія первинної обробки і промислової переробки молока. Приділити увагу питанню реалізації молока за прямими зв'язками безпосередньо в магазин та підприємства громадського харчування.

Вивчення методики визначення собівартості продукції тваринництва також доцільно розпочати з ознайомлення з об'єктами такого визначення в кожній галузі.

У *молочному скотарстві* розраховують собівартість 1 ц молока і однієї голови приплоду. Для цього спочатку розраховують собівартість одного кормо-дня у молочному скотарстві діленням всієї суми витрат у цій галузі на кількість кормо-днів (поголів'я тварин множиться на 365). Нормативно вважають, що собівартість однієї голови приплоду становить 60 кормо-днів.

Множенням одержаного приплоду на 60 кормо-днів і собівартість одного кормо-дня визначають суму витрат, що відноситься на приплід. Загальна сума витрат по молочному скотарству зменшується на витрати, віднесені на приплід, і на загальну нормативну собівартість гною. Останню розраховують множенням нормативної собівартості 1 т цієї побічної продукції на її загальний обсяг, одержаний протягом звітного року. Залишок витрат відносять на молоко. Собівартість однієї голови приплоду розраховують діленням витрат, що віднесені на приплід, на його поголів'я.

У *м'ясному скотарстві* визначають собівартість 1 ц приросту і 1 ц живої маси великої рогатої худоби. При цьому собівартість 1 ц приросту живої маси визначають методом вирахування із загальної суми витрат, що понесені на утримання молодняка великої рогатої худоби на дорощуванні і дорослої худоби на відгодівлі, вартості побічної продукції (гною). Решту витрат ділять на одержаний приріст живої маси. Якщо у звітному періоді були випадки загибелі вказаного поголів'я, то втрати від такої загибелі відносять на собівартість приросту живої маси, за винятком втрат, що відшкодовуються за рахунок винних осіб і що сталися за рахунок епізоотії та стихійного лиха. Дія визначення приросту живої маси необхідно до живої маси тварин на кінець року додати живу масу вибулого за рік поголів'я і від одержаного результату відняти живу масу поголів'я лоби на початок року, живу масу поголів'я, що надійшло протягом року, і живу масу приплоду.

У завданні визначається собівартість 1 ц живої маси худоби, що була реалізована. Тут використовується простий метод калькулювання, тобто повна собівартість реалізованої продукції (у нашому прикладі продана худоба на м'ясо у живій масі) ділиться на кількість реалізованої продукції в центнерах.

Для виявлення резервів скорочення витрат на виробництво продукції важливо навчитися правильно визначати і аналізувати структуру собівартості у відносному і абсолютному виразі та усвідомити істину, що рівень собівартості продукції в кінцевому підсумку залежить від двох агрегованих факторів: продуктивність однієї голови худоби, і загальної суми витрат на одержання цієї продукції.

Література (1,3)

Тема 2.3. Вивчення теми передбачає усвідомлення того, що важливим завданням цієї традиційної галузі є, насамперед, значне збільшення поголів'я, поліпшення відгодівлі, підвищення інтенсивності галузі і на цій основі збільшення виробництва свинини. Слід звернути увагу на доцільність поєднання свиначства з іншими галузями в підприємствах різних виробничих типів.

Велике значення має з'ясування особливостей планування у свиначстві, питань організації відтворення племінного, ремонтного і відгодівельного молодняку у спеціалізованих підприємствах, на комплексах, фермах.

Вивчення питань, які відносяться до цієї теми проводиться перш за все по підручниках (1,3,11). Необхідно також ознайомитися з відповідними матеріалом праць вчених і практиків.

Тема 2.4, 2.5. Матеріали теми вивчаються по підручниках.

У *вівчарстві* розраховують собівартість і ц вовни і 1 ц приросту живої маси овець. Для цього спочатку загальну суму витрат зменшують на вартість побічної продукції (гній оцінюють за нормативною вартістю, а молоко і шкури загиблих тварин — за реалізаційними цінами). На собівартість приплоду в романівському вівчарстві відносять 2% всіх витрат, тому їх загальна сума також зменшується на цю величину. Решту витрат (без вартості побічної продукції і витрат, що віднесені на приплід) розподіляють між вовною і приростом живої маси за допомогою коефіцієнта цього методу. При цьому 1 ц вовни прирівнюють до 5 ц приросту живої маси. На приріст живої маси і вовну відносять таку питому вагу витрат, що дорівнює питомій вазі цих видів продукції в загальному обсязі умовної продукції.

Література (1,2,3,4,5,6,11)

Питання для самоперевірки.

1. Типи спеціалізованих тваринницьких підприємств (скотарських, свиначських і т.ін.).

2. Особливості планування продуктивності худоби і птиці, поголів'я, обсягів виробництва продукції.

3. Організація відтворення стада худоби і птиці.

- 4.Планування осіменіння маточного поголів'я і надходження приплоду.
- 5.Планування руху худоби і птиці.
- 6.Організація виробництва молока, приросту, вовни, яєць.
- 7.Планування кормовиробництва.
- 8.Планування потреби в робочій силі.
- 9.Організація і оплата праці.
- 10.Планування собівартості продукції.
- 11.Організація виробництва продукції тваринництва у фермерських господарствах.

Питання для самоперевірки.

1. Організація постачання комбікормів і кормових добавок.
2. Організація постачання племінного молодняку і племінної продукції.
3. Організаційні форми і функції станцій для племінної роботи і штучного осіменіння тварин.
4. Характеристика типів стацій залежно від масштабів діяльності і виконуваними ними обсягів робіт.
5. Основні функції державних станцій з племінної роботи і штучного осіменіння сільськогосподарських тварин.
6. Організація транспортного обслуговування сільськогосподарських підприємств.
7. Порядок визначення коефіцієнту використання вантажопідйомності автомобілів.
8. Порядок визначення коефіцієнту використання машин.
9. Який орган виконавчої влади здійснює державну політику в галузі ветеринарної медицини, контроль за експортом та імпортом тварин?
10. Функції та завдання Держдепартаменту ветмедицини.
11. Ветеринарне обслуговування тварин фермерських господарств і господарств населення.
12. Необхідність організації дорадчої служби сільськогосподарським товаровиробникам.
13. Основні завдання дорадництва.
14. Методи реалізації дорадництва.
15. Організація реалізації сільськогосподарської продукції.
16. Склад молокопродуктового підкомплексу.
17. Основна функція спеціалізованих формувань молочної промисловості.

7.5 Питання для поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Питання для поточного контролю знань

1. Який зв'язок між екологією і організацією сільгоспвиробництва?
2. Методи досліджень, які використовуються наукою, їх характеристика.
3. Що слід розуміти під термінами: організаційна, виробнича та соціальна структура системи господарства?
4. Дайте визначення систем рослинництва та тваринництва».
5. Який зв'язок між системами ведення господарства і екологією?
6. У чому полягає сутність і значення госпрозрахунку?

7. Яке місце займає госпрозрахунок у системі ринкових відносин?
8. Який порядок створення госпрозрахункових підрозділів господарства?
9. Які зв'язки між госпрозрахунковими підрозділами і господарством?
10. Зміст договорів між госпрозрахунковими підрозділами.
11. Порядок розробки і доведення до підрозділів планових завдань.
12. Внутрішньогосподарські розрахункові ціни. Як встановлюються ці ціни?
13. Механізм економічних відносин між підрозділами і підприємством?
14. Організаційні заходи раціонального використання робочої сили.
15. Основні принципи і прогресивні форми оплати праці.
16. Формування трудових колективів на внутрішньогосподарському розрахунку.
17. Типи спеціалізованих тваринницьких підприємств (скотарських, свинарських і т.ін.)
18. Особливості планування продуктивності худоби і птиці, поголів'я, обсягів виробництва продукції.
19. Організація відтворення стада худоби і птиці.
20. Планування осіменіння маточного поголів'я і надходження приплоду.
21. Планування руху худоби і птиці.
22. Організація виробництва молока, приросту, вовни, яєць.
23. Планування кормовиробництва.
24. Організація виробництва продукції тваринництва у фермерських господарствах.
25. Організаційні форми і функції станцій для племінної роботи і штучного осіменіння тварин
26. Характеристика типів стацій залежно від масштабів діяльності і виконуваними ними обсягів робіт
27. Основні функції державних станцій з племінної роботи і штучного осіменіння сільськогосподарських тварин.
28. Організація транспортного обслуговування сільськогосподарських підприємств.
29. Порядок визначення коефіцієнту використання вантажопідйомності автомобілів.
30. Порядок визначення коефіцієнту використання машин.
31. Який орган виконавчої влади здійснює державну політику в галузі ветеринарної медицини, контроль за експортом та імпортом тварин?
31. Функції та завдання Держдепартаменту ветмедицини.
32. Ветеринарне обслуговування тварин фермерських господарств і господарств населення.
33. Необхідність організації дорадчої служби сільськогосподарським товаровиробникам.
34. Основні завдання дорадництва.
35. Методи реалізації дорадництва.
36. Організація реалізації сільськогосподарської продукції
37. Склад молокопродуктового під комплексу
38. Основна функція спеціалізованих формувань молочної промисловості.

Питання для підсумкового контролю знань (заліку) здобувачів вищої освіти

1. Особливості сільського господарства, завдання його раціональної організації.

2. Методи науки "Організація виробництва в сільськогосподарських підприємствах" і прийоми дослідження.

3. Поняття і економічна сутність системи ведення господарства.

4. Система рослинництва. Елементи системи землеробства.

5. Системи тваринництва

6. Поняття, принципи та форми орендних відносин.

7. Порядок визначення орендної плати.

8. Система внутрішньогосподарського планування, його принципи та методи.

9. Сутність і принципи спеціалізації, форми її функціонування.

10. Міжгосподарська кооперація і агропромислова інтеграція

11. Сутність концентрації аграрного виробництва

12. Розміри сільськогосподарських підприємств та методи їх визначення

13. Поняття і принципи госпрозрахунку, його особливості в умовах переходу до ринку.

14. Організація внутрішньогосподарського розрахунку.

15. Сутність рентабельності виробництва та напрями її підвищення

16. Організація і планування галузей тваринництва.

17. Особливості структури і складання обороту стада в господарствах різних виробничих типів.

18. Планування продуктивності. Визначення живої маси великої рогатої худоби різного господарського призначення.

19. Порядок планування виробництва продукції скотарства.

20. Спеціалізація, виробничі типи підприємств і розміри ферм у скотарстві.

21. Організаційно-економічні вимоги до способів утримання великої рогатої худоби і будівництва тваринницьких приміщень.

22. Організація виробництва молока.

23. Організація вирощування ремонтного молодняку.

24. Типи і розміри свинарських підприємств.

25. Організація виробничих процесів в свинарстві.

26. Продуктивність праці, собівартість і рентабельність у свинарстві.

27. Спеціалізація та розміри вівчарських господарств. Організація і планування вівчарства.

28. Створення й ефективне функціонування обслуговуючих кооперативів.

29. Організація і планування вівчарства.

30. Спеціалізація і розміри птахівницьких підприємств і ферм.

31. Організація виробництва на птахівницьких фермах і деякі особливості організації ферм по вирощуванню качок, гусей та індиків

32. Типи і норми годівлі тварин.

33. Роль, принципи організації та основні тенденції розвитку кормової бази.
34. Джерела, види і групи кормів, типи кормовиробництва і годівлі.
35. Економічна оцінка кормових культур і кормових раціонів.
36. Форми, види та системи оплати праці.
37. Оплата праці у тваринництві
38. Акордно-преміальна система оплати праці в тваринництві
39. Система оплати праці від валового доходу
40. Оплата праці за внутрішньогосподарськими цінами.
41. Тарифна система оплати праці.
42. Додаткова оплата і преміювання в тваринництві.
43. Методика визначання собівартості продукції тваринництва.
44. Організація виробництва і використання кормів.
45. Інтеграційні процеси формування сільськогосподарського ринку.
46. Методика визначення норм годівлі тварин.
47. Планування оптимальних раціонів та річних норм годівлі сільськогосподарських тварин
48. Організація і планування конярства
49. Організація зеленого конвеєра.
50. Методика визначення беззбиткового обсягу виробництва і реалізації продукції тваринництва.
51. Обчислення річної продукції вирощування курей та виробництва яєць.
52. Методика визначення середньорічної чисельності працівників в тваринництві.
53. Виробнича система тваринництва, її вхідні ресурси та вихідні результати.
54. Методика обґрунтування потреби в продукції тваринництва.
55. Поняття підтримуючого та продуктивного корму, їх співвідношення за рівнями продуктивності тварин.
56. Кормовий план, періоди планування кормів.
57. Організація постачання комбікормів і кормових добавок.
58. Організація постачання племінного молодняку і племінної продукції.
59. Організаційні форми і функції станцій для племінної роботи і штучного осіменіння тварин.
60. Характеристика типів стацій залежно від масштабів діяльності і виконуваними ними обсягів робіт.
61. Основні функції державних станцій з племінної роботи і штучного осіменіння сільськогосподарських тварин.
62. Організація транспортного обслуговування сільськогосподарських підприємств.
63. Порядок визначення коефіцієнту використання вантажопідйомності автомобілів.
64. Порядок визначення коефіцієнту використання машин.
65. Підприємства як об'єкт організації виробництва

66. Функції та завдання Держдепартаменту ветмедицини.
67. Ветеринарне обслуговування тварин фермерських господарств і господарств населення
68. Необхідність організації дорадчої служби сільськогосподарським товаровиробникам
69. Основні завдання дорадництва.
70. Методи реалізації дорадництва.

7. Форма підсумкового контролю та засоби діагностики успішності навчання

Дисципліна «Організація виробничих процесів у тваринництві» вивчається студентами протягом восьмого семестру. По завершенні восьмого семестру студенти складають залік. В основу перевірки та оцінювання знань студентів з навчального курсу покладено рейтингову і модульну системи.

Згідно з цією системою результати поточного контролю оцінюються в межах від 0 до 100 балів.

Об'єктами оцінювання поточного контролю знань студентів є:

1) систематичність та активність роботи студента протягом семестру — оцінюється максимум 60 балів і передбачає розбивку на такі складові:

— систематичність відвідування студентом лекцій і практичних занять. Максимальна кількість балів за цими напрямками контролю може становити по 5 балів. Фактична кількість балів, яку отримує студент за відвідування, визначається множенням 5 балів на коефіцієнти відвідування лекцій і практичних занять окремо. Останні розраховуються діленням кількості годин лекційних і практичних занять, на яких був присутній студент, на загальну кількість годин цього виду занять;

— за своєчасність виконання і захист у встановлений термін всіх практичних завдань (5 балів), якщо у викладача не було суттєвих зауважень щодо їх змісту та оформлення.

У протилежному випадку студент отримує 0 балів;

2) рівень виконання модульних завдань. Для проведення проміжного контролю знань студентів виділено 3 модулі. За результатами модульного контролю студент може набрати за семестр максимум 15 балів (від 0 до 5 балів за кожний модуль).

Модуль складається студентом у письмовій формі і включає 3 завдання, в т. ч. 2 теоретичні питання і 1 задача. Кожне із завдань оцінюється за п'ятибальною шкалою. Фактична кількість балів, яку отримує студент за модуль, визначається шляхом множення максимальної кількості балів (15) на коефіцієнт успішності виконання завдань модуля. Останній розраховується шляхом ділення середнього бала, отриманого за 4 завдання на максимальну оцінку успішності за п'ятибальною системою, тобто на «5». Середній бал успішності за завдання модуля визначається як середня арифметична із оцінок, одержаних по кожному із завдань.

Підставою для отримання заліку є отримання студентом 60 і більше балів.

Якщо студент набрав менше (36) балів, в відомість йому ставиться “не зараховано”. Студенти, які подають наукові роботи на конкурси, беруть участь у наукових конференціях та олімпіадах, проводять роботу по поліпшенню інформаційного забезпечення дисципліни і які за результатами поточного контролю не набрали 100 балів додатково можуть отримати до 20 балів.

Рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни

Форма контролю	Кількість заходів	Бали	
		min	max
1. Систематичність та активність роботи студента			
1.1. Систематичність відвідування :			
- лекцій	15	5	5
- практичних занять	15	5	5
1.2. Своєчасність виконання і захист всіх навчальних завдань	-	0; 5	0;5
1.3. Якість виконання навчальних завдань, рівень теоретичних знань та активність студента на заняттях	6	30	30
2. Контрольна робота (модульний контроль)	3	15	15
Разом		60	60
3. Залік	1		40
Всього	-	60	100
Виступи з науковими доповідями у наукових гуртках, участь в наукових конференціях та олімпіадах в рамках дисципліни	без обмежень	10	

Таблиця 1. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання - залік

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	зараховано
82 - 89	B	
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

З метою реалізації права здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами на здобуття якісної вищої освіти у Миколаївському національному аграрному університеті розроблено Положення про організацію інклюзивного навчання (<https://www.mnau.edu.ua/files/dostup/educational-process/279.pdf>)

Перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у неформальній та інформальній освіті здійснюється відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у Миколаївському національному аграрному університеті <https://www.mnau.edu.ua/files/dostup/educational-process/275.pdf>.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Спеціальне технічне обладнання:

Ноутбук HP ProBook 450 G5

Комп'ютери на базі процесора IntelCeleron g3900/keyboard+mouse
USB/Монітор/power filter – 5 шт.

Прикладне програмне забезпечення:

Корпоративне ліцензування «Volume Licensing»

Parent program: OPEN 93947897ZZE1608

Software Assurance (SA) №63986644, 63986649, 63986652:

Office Pro Plus 2013 with SP1

Операційна система Windows 7 – 6 од.

Операційна система Windows 10 Pro – 4 од.

Google Chrome

Доступ до мережі Internet

Відкриті бази даних – UNECE Statistical Database, FAO Statistical Database, International Monetary Fund, Scopus, Clarivate, EndNote, Publons, Kopernio та ін.

10. Перелік рекомендованих літературних джерел та законодавчо-правових актів

1. Азізов С. П. Організація аграрного бізнесу і підприємництва: підручник / С.П. Азізов, П.Т. Саблук / За ред. С.П. Азізова. – Київ, 2006. – 372с.
2. Азізов С. П. Організація аграрного виробництва і бізнесу : підручник / С.П.Азізов, П.К. Канінський ; За ред. проф. С.П. Азізова – К. : Фенікс, 2006. – 790с.
3. Березівський П. С. Організація виробництва в аграрних формуваннях. навч. посібник / П.С. Березівський, Н.І. Михальок / За ред. П.С. Березовського. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 560с.
4. Єрмаков О.Ю. Організація виробництва в сільськогосподарських підприємствах / О.Ю. Єрмаков, М.М. Жибак : навчальний посібник [для студентів вищих закладів освіти III–IV рівня акредитації]. – Тернопіль: Астон, 2009. – 287с.
5. Іваненко Т. Я. Організація і планування діяльності підприємств : конспект лекцій для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» спеціальності 073 «Менеджмент» заочної форми навчання. Миколаїв : МНАУ, 2019. – 87 с.
6. Іваненко Т. Я. Організація робочих процесів у тваринництві : робочий зошит для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» денної форми навчання факультету ТВППТСБ. Миколаїв : МНАУ, 2019. – 31 с
7. Іваненко Т. Я. Організація виробничих процесів у тваринництві : метод. реком. для проведення практичних занять здобувачів вищої освіти денної форми навчання спеціальності 7.09010201 «ТВППТ». – Миколаїв : МНАУ, 2017. – 43 с.
8. Інноваційні агротехнології: монографія / За ред. Д.І. Мазоренка, Г.Є. Мазнева. – Харків: ХНТУСГ. – 2007. - 385 с.

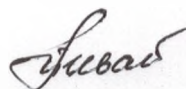
9. Козик В.В., Організація виробництва: навч. посіб. / Козик В.В., Гавриляк А.С. – К.: Знання, 2011. – 222 с.
10. Мороз В.С., Тельнов А.С. Організація виробництва. Навчальний посібник. – Львів: Новий Світ – 2011. – 256 с.
11. Організація виробництва та планування діяльності підприємств [Електронний ресурс] : метод. реком. до виконання курсової роботи для здобувачів вищої освіти ступеня "бакалавр" напряму 6.030502 "Економічна кібернетика" денної форми навчання / уклад. В. С. Кушнірук. — Електрон. текст. дані. – Миколаїв : МНАУ, 2018. – 109 с.
12. Організація виробництва, прогнозування та планування в агропромисловому комплексі України : навч. посібник / За ред.. П.С.Березівського. – Львів : Магнолія Плюс – видавець СПДФО В.М. Піча, 2009. – 440с.
- 13.
14. Організація і планування сільськогосподарського виробництва. підручник.; За ред. М.М. Ільчука та Л.Я. Зрізняка. – Вінниця : Нова книга, 2008. – 456с.
15. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу : навч. посібник / За ред. І.І. Червена, В.С. Шебаніна, С.І. Мельник. – Миколаїв : МДАУ, 2007. – 290с.
16. Питомі виробничі нормативи моделей тваринницьких формувань різних виробничих типів по зонах України. : Нормативний науково-практичний посібник Мінагрополітики України, НААН України, ІТ НААН України. – Х.: ІТ НААН України, 2010. – 36с.
17. Тарасюк Г.М. Планування діяльності підприємства : навч. посібник / Г.М.Тарасюк, Л.І. Шваб. – [3-тє видання]. – К. : Каравела, 2008. – 352с.
18. Технологічні карти та витрати на вирощування сільськогосподарських культур з різним ресурсним забезпеченням / За ред. Д.І. Мазаренка, Г.Є.Мазнева. – Харків : ХНТУСГ. 2006. – 725с.
19. Червен І. І., Банєва І. О., Іваненко Т. Я. Організація та планування діяльності сільськогосподарських підприємств : практикум. Миколаїв : МНАУ, 2018. 450 с.

ДОДАТОК
до робочої програми 2025-2026 н.р. навчальної дисципліни
ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ У ТВАРИННИЦТВІ

Перелік внесених змін на 2025-2026 н.р.

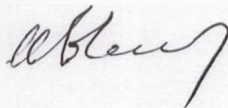
№	Зміст змін	Підстава	Примітки
1	Змінилася кількість годин для аудиторних занять (лекції, практичні заняття)	Зміни в освітній програмі	
2	Змінилася кількість годин на самостійне вивчення		

Розробник програми
канд. екон. наук, доцентка

Тетяна ІВАНЕНКО

Завідувач кафедри

Іван ЧЕРВЕН